

En enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet

Det er det offentliges ansvar å binde landet sammen med en helhetlig infrastruktur. Et mer pålitelig, miljøvennlig og trygt transportsystem skal gi folk en enklere reisehverdag og næringslivet økt konkurranseevne. Flere års satsinger på samferdsel har gitt store resultater, men også enorme forventninger.

I en ny økonomisk situasjon kreves det sterkere prioritering. I transportsektoren stiller det nye krav til hvilke prosjekter som skal prioritere. Arbeiderpartiet vil prioritere å ta bedre vare på det vi har, fullføre påbegynte prosjekter og bygge nytt der vi må. Vårt mål er å sikre aktivitet, vekst og bosetting i hele landet. Transportsektoren bidrar til å utvikle samfunn i hele landet. Næringsliv og industri, som trygger og skaper arbeidsplasser, er avhengig av gode veier og infrastruktur, for å frakte gods og last på vei og bane, til sjøs og i luft. Næringsutvikling og industri er knyttet tett opp til samferdselssektoren og må i mange tilfeller sees i en sammenheng.

Innbyggerne er avhengig av et trygt og effektivt transportsystem. Arbeidstakere, studenter, skoleungdommer og andre reisende må være trygge på at transportsystemet fungerer godt, for å få hverdagen til å henge sammen.

Transportsektoren er en stor utslippskilde, både direkte og indirekte. Skal vi nå våre internasjonale forpliktelser og mål må utslippene fra transportsektoren ned. Krav om store reduksjoner i klimautslipp vil kreve innovasjon, nye virkemidler, nye reisevaner og en stor satsing på teknologi og klimavennlig transport. Arbeiderpartiet vil sikre økt forskning og utvikling på samferdselsfeltet for å få ned klimagassutslipp og for å gjøre miljøvennlige investeringer. Vi vil også stille strengere krav til nullutslippskjøretøy i offentlige anskaffelser.

Regjeringen jobber nå med en ny og mer realistisk Nasjonal Transportplan, som hensyntar den økonomiske virkeligheten og som skaper forutsigbarhet for næringslivet, kommuner og fylkeskommuner. I Nasjonal Transportplan vil Arbeiderpartiet legge til grunn følgende prinsipper for sine prioriteringer: klima omstilling, næring og eksport og trygghet, liv og helse. Dette vil danne grunnlaget for en helhetlig politikk som ivaretar både vedlikehold og nye investeringer, og som synliggjør en smartere måte å forvalte transportsektoren på. Ved utbygging av nye prosjekter er det viktig å hensynta natur.

Mange har jobben sin på veien, på sporet, i lufta og til sjøs. Arbeiderpartiet er opptatt av at alle skal ha et trygt arbeidsmiljø og anstendige lønns- og arbeidsvilkår som er i tråd med norske standarder og verdier i arbeidslivet. Handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren må følges opp med konkrete tiltak, det samme må den fremlagte strategien for luftfart.

VEI

Også i fremtiden vil mesteparten av trafikken gå på veien. Fremover vil det bli viktigere å vedlikeholde og utbedre trygge og forutsigbare veier. Ras, skred og flomutsatte veistrekninger er krevende og kan være farlige. Trygge veier skal være en prioritert oppgave. Mange har vegen som sin arbeidsplass. Trafikksikre veger og trygg fremkommelighet handler også om arbeidsforholdene til sjåførere. Det er behov for et betydelig vedlikeholds løft på deler av fylkes- og riksveinettet. Vi vil følge opp regjeringens varslede planer for å redusere vedlikeholdsetterslepet og følge opp den kommende nasjonale gjennomføringsplanen for ras - og skredsikring.

Dagens veisektor er preget av mange aktører. Derfor undersøker regjeringen om dette kan føre til fragmenterte fagmiljøer og økte kostnader. Fylkeskommunene forvalter store deler av

veisektoren, og det er to statlige aktører som begge bygger og vedlikeholder veiene. Dersom den pågående utredningen viser at dagens veiorganisering forvaltes på en lite effektiv og på en kostnadskrevende måte, er det naturlig å se på en endring som gir mere vei for pengene.

Arbeiderpartiet vil:

- Fortsette arbeidet med en nullvisjon for drepte og hardt skadde i trafikken
- Redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier og riksveiene
- Stille miljøkrav i offentlige anskaffelser i veisektoren
- Følge opp resultatene av den pågående utredningen om organisering av forvaltning, drift og vedlikehold av veiene
- Ta effektivt i bruk ny teknologi
- Støtte etablering av ladestasjoner for tyngre kjøretøy
- Øke bevilgningene til ras- og skredsikring

JERNBANE

Tusenvis av arbeidstakere og pendlere bruker jernbanen daglig. Særlig i befolkningsrike områder er tog det viktigste transportmiddelet i hverdagen. Men jernbanen er også med på å binde Norge sammen. De reisende er avhengig av punktlighet. For å sikre god kvalitet på jernbanetjenester, er det viktig med en oversiktlig organisering. Den igangsatte utredningen om en helhetlig jernbanesektor vil stake ut kursen for å reetablere en tillitsfull forvaltning og drift og vedlikehold. Konkurransetsetting og privatisering sier vi nei til, men Arbeiderpartiet sier ja til en jernbanepolitikk som vil gi flere reisende og et bedre togtilbud.

Arbeiderpartiet vil:

- Sikre et godt jernbanetilbud med stabile og hyppigere avganger
- Fortsatt si nei til konkurranseutsetting av persontrafikken på jernbanen
- Bedre dagens miljøstøtteordning for godstransport på jernbane
- Legge til rette for at jernbanen kan ta en større andel av både persontrafikk og godstrafikk
- Følge opp den pågående utredningen av jernbanesektoren for å få en enklere organisering og tydeligere ansvarsfordeling mellom departement, direktorat og Bane NOR
- Stå fast ved vedtatte ambisjoner om å styrke jernbanetilbudet i befolkningsrike områder, der tog er det viktigste transportmiddelet for folk og næringslivet
- At jernbanesektoren skal øke sin konkurransekraft opp mot andre transportformer
- Bygge flere kryssningsspor og dobbelsporparseller og utbedre flaskehalser for å få bedre hyppighet og regularitet på togtilbudet i og mellom landsdelene
- Legge til rette for hel- eller delelektrifisering, eller bruk av annen teknologi, for å redusere utslipp fra gjenværende dieselstrekninger på jernbanen

Kollektiv og byvekstavtaler

Byene spiller en viktig rolle for å redusere klimagassutslippene. Flere innbyggere må sykle, gå eller bruke kollektivtransport, fremfor bil. Byvekstavtalene legger til rette for dette. Nullvekstmålet skal sikre at man reduserer klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy gjennom effektiv arealbruk og reduksjon i bilbruk. Bykommunene må planlegge smart og miljøvennlig. I samhandling med Fylkeskommunen må gode løsninger for kollektivtrafikken planlegges. I de fire største byene skal staten stå ved målet om å øke sitt bidrag til 70 prosent av investeringskostnadene på de store kollektivprosjektene. For de fem neste byene ønsker Arbeiderpartiet at byvekstavtaler blir etablert så raskt som mulig. Bypakker, belønningsmidler og byvekstavtaler er helt sentrale verktøy for klimasatsingen i de store byene. Det vil være behov for å forlenge avtaletiden i siste halvdel av neste NTP-periode.

Arbeiderpartiet mener det er grunnlag for å utvide den nye tilskuddsordningen for de mindre byområdene. Ordningen legger til grunn lokale bypakker, og et statlig tilskudd som skal gå til mindre investeringer i gang- og sykkelveier og kollektivtiltak.

Det er en fylkeskommunal oppgave å drifte kollektivtilbudet. For Arbeiderpartiet er det likevel viktig å slå fast at kollektivsatsingen i landet også må utvikles i samarbeid mellom stat og fylke. Arbeiderpartiet mener derfor det bør vurderes hvordan fylkeskommunene kan sikres et handlingsrom for å utvikle kollektivtilbudet

For ungdommer, studenter og lærlinger finnes det lokalt ulike tilbud på reduserte billettpriser i kollektivtrafikken. En overordnet gjennomgang vil kunne gi svar på om dette tilbudet er godt nok i hele landet. Arbeiderpartiet vil gi unge mulighet til å reise kollektivt til en rimelig pris i hele landet, og vil utrede hvordan dette kan gjennomføres på en best mulig måte. Vi stiller oss positive til at midler fra bypakker kan brukes til å drifte kollektiv.

Arbeiderpartiet vil:

- Stå fast ved målet om at 70 prosent av investeringskostnadene til store kollektivprosjekt i den fire største byområdene
- Få fortgang i å fremforhandle byvekstavtaler med de fem neste byområdene
- Utvide tilskuddsordningen for mindre byområder
- Gradvis innføre et nasjonalt ungdomskort som gir lavere priser for unge, lærlinger og studenter i hele landet
- Storbyene må få lokal handlefrihet til å gjøre tilpasninger for å begrense trafikk, kutte utslipp og få flere til å benytte seg av gange, sykkel og kollektiv.

Luftfart

Arbeiderpartiet vil ha en økonomisk, sosial og miljøvennlig luftfart. Luftfarten spiller en viktig rolle for å binde landet sammen og gi like muligheter. Det desentraliserte lufthavn-nettet gir Norge store muligheter til å være tidlig ute med lav- og nullutslippsløsninger i lufta.

Arbeiderpartiet vil:

- Jobbe for at Luftfartstilsynet har tilstrekkelig med ressurser til å kunne ivareta et høyt sikkerhetsnivå i luftfarten, og at Luftfartstilsynet og Arbeidstilsynet gjennomfører tilsyn med alle selskaper som opererer i Norge
- Opprettholde et godt, desentralisert nett med kortbaneflyplasser og sørge for at disse brukes i arbeidet med elektrifisering av luftfarten
- Videreføre og styrke Avinor-modellen for å drifte og videreutvikle flyplasser i hele landet
- Bekjempe sosial dumping i luftfarten og legge til rette for seriøse aktører i bransjen.
- Ta initiativ til å erstatte dagens flypassasjeravgift med en avgift som har reell klimaeffekt og bedre geografisk profil, slik at distriktsarbeidsplasser og rutetilbud ikke rammes urimelig slik som nå

Kyst og sjø

Arbeiderpartiet mener at det er et offentlig ansvar å sikre nødvendig havner og annen maritim infrastruktur, og en betingelse for livskraftige kystsamfunn og samfunnssikkerhet. Fiskeri og havbruksnæringen er blant Norges viktigste næringer, og en næring i stadig vekst. Fiskeriene er avhengig av moderne og effektive havner for å kunne skape ringvirkninger langs kysten av Norge. Et viktig tiltak er at havnene må mudres til nødvendig dybde for å kunne ta imot større fartøy, og det må legges til rette for nok elektrisk kraft slik at fartøyene kan etterleve miljøkrav.

Ferje og hurtigbåt er en avgjørende del av samferdsels tilbudet for folk som bor langs den langstrakte kysten vår. Et tjenlig og miljøvennlig ferje- og hurtigbåttilbud som dekker behovet til folk og næringsliv er derfor nødvendig for å sikre livskraftige lokalsamfunn. For å nå våre klimamål er det viktig at maritim sektor bidrar til reduserte utslepp av klimagasser.

Arbeiderpartiet vil jobbe tett med, og bidra til at kommuner og fylkeskommuner skal få til en raskere overgang til grønn teknologi på ferjer og hurtigbåter i heile landet. Arbeiderpartiet vil kompensere fylkeskommunene for merkostnader ved å velge lav- og nullutslippsteknologi ved nye anskaffelser av ferger og hurtigbåter.

Arbeiderpartiet vil jobbe for gode havner langs kysten. Vi må også frakte gods mellom skip og tog, og jobbe for gode intermodale havner, dette vil bidra til at en får mer av godstrafikken over fra vei til sjø. Det vil avlaste veinettet og bidra positivt til miljøet og det vil sikre og skape nye arbeidsplasser langs kysten.

Arbeiderpartiet vil:

- Styrke tilskuddsordningen for effektive og miljøvennlige havner
- Gjennomføre halverte fergetakster på offentlig finansierte samband og gratis ferger til øysamfunn
- Styrke satsinger på havner og farleder

Teknologi

Økt satsing på ny teknologi og digitalisering vil sikre bedre effektivitet, bedre fremkommelighet og sikkerheten i våre transportsystemer. Teknologiutvikling og bruk er en viktig forutsetning for å få mer igjen for pengene, både gjennom å øke nytten og å redusere de løpende kostnadene knyttet til vår felles infrastruktur.

Arbeiderpartiet vil:

- Sikre økt forskning og utvikling på samferdselsfeltet for å redusere klimagassutslipp, få mer igjen for pengene og sikre en tryggere reisehverdag